

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/187/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8219202126
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8219202126.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Daniely Babinovej vo veci starostlivosti o maloletého M. Y., narodeného XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného v konaní Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, dieťaťa rodičov S. N. Y., narodenej XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, zastúpenej JUDr. Jankou Martonovou, advokátkou, Slovenská 5, Bardejov a G. Y., narodeného XX.XX.XXXX, bytom E. 3, XXX XX G., o udelenie súhlasu matke na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. XP/XX/XXXX- zo dňa 26.06.2020 takto

rozhodol:

- I. M e n í rozsudok tak, že návrh matky z a m i e t a .
- II. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. V preskúmvanej veci je predmetom konania posúdenie udelenia súhlasu matke na miesto otca maloletého M. k podaniu žiadosti o zmenu jeho priezviska. Návrh matka odôvodnila nezáujmom otca o maloletého syna s poukazom aj na zanedbávanie vyživovacej povinnosti. Dôvodom je rozdielnosť priezvisk, maloletého a matky, ktoré môže viesť k problémom maloletého dieťaťa sociálnej interakcii najmä v škole s rovesníkmi, keď je maloleté dieťa nútené odpovedať na neprijemné otázky rovesníkov prečo sa volá inak ako jeho matka, čo môže u maloletého dieťa vyvolávať stres.

2. Otec sa s návrhom matky nestotožnil. Tvrdí, že má o výchovu svojho syna záujem, zlyháva však rodičovská komunikácia a nevyriešené rozpory rodičov z minulosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) napadnutým rozsudkom č.k. XP/XX/XXXX-XXX zo dňa 26.06.2020 rozhodol tak, že:

„Súd u d e ľ u j e matke maloletého S. N. Y., nar. X.X.XXXX súhlas za otca G. Y., nar. XX.X.XXXX na podanie žiadosti o zmenu priezviska u maloletého M. Y., nar. XX.X.XXXX na priezvisko N..

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 40, § 43, zákona o rodine § 11 ods. 3 písm. a) zákona č. 300/1993 Z.z.

4. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania vyplýva že maloletý M. je na základe rozhodnutia M. súdu Prešov zo dňa 15.1.2019, č.k.XXP/XX/XXXX-XX zverený do osobnej starostlivosti jeho matky, otec je povinný prispievať na jeho výživu sumou 100 eur mesačne a zároveň je upravený styk otca s maloletým. Matka uzavrela dňa 28.9.2019 manželstvo s P. N. s tým, že matka má priezvisko N. Y., priezvisko pre ich deti bude „N. a N.“. Pri pohovore s maloletým, vyplynulo, že bol o podanom návrhu matkou informovaný. Udával, že navštevuje škôlku, kde učí aj jeho mamka. Má dvoch ockov, jedného v Prešove a druhého doma. K ockovi do G. nechodí moc rád, lebo mala sestrička ho bije. Chce mať priezvisko také ako jeho mamka a P. Otec si dlhodobo neplní vyživovaciu povinnosť voči maloletému, čo vyplýva z predloženého oznámenia matky pre podozrenie zo spáchanie trestného činu, podanie obžaloby na otca a vydanie trestného rozkazu Okresným súdom Prešov, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) TZ (neplnenie vyživovacej povinnosti určenej súdom v sume najmenej 2.700,- eur) a napokon aj doznania otca na neformálnom stretnutí pred súdom sa zaviazal, že dlžné výživné uhradí a že bude plniť bežné výživné.

5. Právne uzavrel súd, že vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania má za dôvodné vyhovieť návrhu matky považujúc to v záujme maloletého dieťaťa a to z dôvodov, ktoré matka uviedla vo svojom návrhu. Poukazuje na to, že súd má pochybnosť o záujme otca o maloletého, keďže v roku 2020 nevyužil množstvo súdom stanovených stretnutí s maloletým a aj keď sa zaviazal na dodržiavanie súdneho rozhodnutia o styku. Neplní vyživovaciu povinnosť a existuje blízky vzťah maloletého s manželom matky. Je vhodné, aby sa dieťa vyhlo stresu z vysvetľovania iného priezviska. Má za to, že boli splnené zákonné podmienky.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

III. Obsah odvolania a vyjadrení k odvolaniam

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec a to v zákonom stanovenej lehote. V odvolaní namietá, že nesúhlasí so záverom súdu, aby zmena priezviska bola v záujme maloletého. Súd poukazuje na neplnenie jeho vyživovacej povinnosti ako aj nezáujem o maloletého z jeho strany. Poukazuje na to, že matka uzatvorila manželstvo dňa 28.09.2019 a svoj návrh podala po 3 týždňoch od uzavretia manželstva, teda po tak krátkej dobe, nie je možné hovoriť o zmene správania syna natoľko, aby mu vadilo zmenené priezvisko matky. Syn vie, že je on jeho biologickým otcom. Maloletý uviedol, že chce mať priezvisko ako má jeho mama a P., teda manžel matky a či vôbec vedel, že matka má aj priezvisko Y. zo správy nevyplýva. Rozhodnutie súdu v tejto časti pokiaľ ide o odôvodnenie vo vzťahu k tomu, že terajšieho manžela matky oslovuje otec považuje za nepreskúmateľné. Z súdnej praxi je zrejmé, že vo veku 6 rokov dieťa nevie sa k tak závažnej skutočnosti akou je zmena priezviska vyjadriť a to s poukazom na jeho mentálnu vyspelosť, preto súd nemôže brať jeho vyjadrenie ako hlavný dôvod pre zmenu priezviska. Navyše nie je zistené ako mu matka vysvetlila prípadnú zmenu priezviska. Ďalej súd tvrdí, že má pochybnosti o faktickom záujme o maloletého. Zotrváva na tom, že medzi nimi ako rodičmi je zlá komunikácia, preto nerozumie, prečo súd v konaní nevypočul matku, aby objektívne zistil skutočný stav veci aj ohľadne komunikácie aj s poukazom na umožnenie stretávania so synom tak, aby mohol spravodlivo rozhodnúť. Matka na styk dieťa nepripravuje, realizoval sa len tak, ako to vyhovuje jej. Argumenty matky o tom, že pre dieťa bude v škole lepšie keď bude mať iné priezvisko, lebo nebude musieť vysvetľovať súčasné priezvisko je čudné, pretože v škôlke učí jeho matka s priezviskom ako má maloletý a tak vlastne vo vzťahu k stresu syn neuviedol žiadne konkrétne príklady. Na malej dedine každý vie, že matka sa vydala. Považuje rozhodnutie súdu za nepreskúmateľné, navrhuje aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrh matky zamietol, alebo vrátil vec súdu 1. inštancie na ďalšie konanie. Pokiaľ ide o doručený Trestný rozkaz o neplnení si vyživovacej povinnosti, tento ešte k dispozícii nemá.

8. Matka podala vyjadrenie k odvolaniu otca, navrhuje potvrdiť ako vecne správny rozsudok. Poukazuje na to, že otec ani od pojednávania si neplní vyživovaciu povinnosť a nemá záujem o realizáciu styku s maloletým.

9. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadril.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - účastníkom konania v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm.d/,g/ C.s.p.) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 C.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre zmenu napadnutého rozsudku postupom podľa ustanovenia § 388 C.s.p. Svoje rozhodnutie odôvodňuje nasledovne.

11. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s prihliadnutím na skutočnosti vyplývajúce zo zisteného skutočného stavu, odôvodnenie preskúmaného rozsudku, argumenty odvolateľa predostreté v odvolacom konaní, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ mal za dôvodné pri podstatnej nezhode rodičov o zmene priezviska maloletého dieťaťa udeliť matke súhlas namiesto otca k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletého M..

12. Súd prvej inštancie zistený skutočný stav vyhodnotil a prijal záver, že je v záujme maloletého M., aby došlo k zmene jeho priezviska, zohľadňujúc pritom zistenie, že názory rodičov sú rozdielne. Poukazuje na zistený faktický nezáujem otca o syna, rozdielnosť priezvisk matky a vhodnosť priezvisk maloletého a jeho súčasnej rodiny kvôli stresu maloletého.

13. Predmetom konania je rozhodnutie o podstatnej nezhode rodičov, ktorá vznikla v súvislosti s výkonom ich rodičovských práv a povinností. Rozhodovanie podľa § 35 zákona o rodine nastáva v prípadoch, kedy rodičia nie sú schopní sa na výkone rodičovských práv a povinností dohodnúť, a preto rozhodnutie musí byť hľadáním optimálneho stavu zo strany súdu.

Rekapitulácia skutočného stavu veci

14. Zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplývajú nasledujúce závery. Rodičia maloletého dieťaťa nežijú v spoločnej domácnosti. Mal. M. žije spoločne s matkou s jej súčasným manželom. Matka uzavrela manželstvo dňa 28.09.2019 s P. N.. Po uzavretí manželstva prijala priezvisko N. Y.. Maloletý M. v čase podania návrhu bol vo veku 5 rokov.

15. Kolízny opatrovník zo zistených pomerov zo strany matky konštatoval, že okrem iného vykonal pohovor s maloletým bez prítomnosti matky, kedy maloletý M. uviedol, že navštevuje škôlku, kde učí aj jeho mamka. Má dvoch ockov, jedného v G. a druhého doma. K ockovi do G. nechodí veľmi rád, lebo malá sestrička ho bije. Maloletý chce mať priezvisko také ako jeho mamka.

16. Právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Prešov č. k XXP/XX/XXXX-XX zo dňa 15.01.2019 bola schválená rodičovská dohoda vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností. Mal. M. má dobrý vzťah s rodičmi otca. So starým otcom sa mal. M. stretáva pravidelne. Maloletý má veľmi dobrý vzťah aj s terajším manželom matky a jeho rodinou. Manžela matky oslovuje menom P.. V novom prostredí sa veľmi rýchlo a dobre adaptoval.

17. Z trestného rozkazu vydaného Okresným súdom v Prešove č.k. XT/X/XXXX-XX zo dňa 30.04.2020 vyplýva, že otec bol uznaný za vinného z dôvodu, že si neplnil zákonnú vyživovaciu povinnosť v období od 01.11.2017, čím mu vznikol dlh najmenej vo výške 2.700 Eur. Bol mu uložený trest odňatia slobody na 1 rok, ktorého výkon bol podmienene odložený na skúšobnú dobu jedného roka. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť 07.01.2021.

18. Pri uzavretí manželstva dňa 28.09.2019 si matka ponechala svoje priezvisko a prijala aj priezvisko svojho manžela. Takže v súčasnosti je priezvisko N. Y..

Právne posúdenie veci

19. Podľa § 35 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“), ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

Podľa článku 5 ZoR záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

Podľa § 43 ZoR maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa článku 6 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú v najvyššej možnej miere zachovanie života a rozvoj dieťaťa.

Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať právo dieťaťa na zachovanie jeho totožnosti, včítane štátnej príslušnosti, mena a rodinných záväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov.

Podľa článku 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni. Za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

20. Odvolací súd po vyhodnotení dôkazov a z nich plynúcich záverov učinil odlišný skutkový záver z vykonaného dokazovania a prijal právny záver, že nie sú splnené predpoklady pre vyhoviecie návrhu matky. Nie je sú v danej veci preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by zakladali potrebu vyhoviecie návrhu v záujme najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa.

21. Meno, ako aj priezvisko fyzickej osoby, sú jeho individuálnym znakom a konkrétnym prejavom všeobecných osobnostných práv v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka. Určiť meno a priezvisko dieťaťa patrí k právam a povinnostiam rodičov. Maloleté dieťa musí mať priezvisko svojho rodiča, a k zmene priezviska môže dôjsť len zákonom predpísaným spôsobom. Súd dá súhlas na podanie žiadosti jedným z rodičov proti vôli druhého rodiča len vtedy, ak sú na to závažné dôvody. Zásadne patrí obom rodičom právo rozhodovať o záležitostiach ich maloletého dieťaťa. Ak o zmenu priezviska maloletého žiada iba jeden z rodičov (§ 1 ods. 3 zákona č. 300/1993 Z. z.), musí súhlas druhého rodiča nahradiť súdne rozhodnutie, ktorého vydania sa predmetným návrhom domáha matka mal. dieťaťa.

22. Zmena priezviska maloletého dieťaťa je závažným zásahom súdu do rodinného života účastníkov konania, preto je potrebné k nemu pristupovať prísne reštriktívne, len za existencie dôvodov hodných

osobitného zreteľa, ktoré by zakladali potrebu vyhovenia návrhu v záujme najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. Určiť meno a priezvisko dieťaťa patrí k právam a povinnostiam rodičov, pričom pri určení priezviska obaja rodičia určili zhodne priezvisko svojmu spoločnému dieťaťu - Y..

23. Zásadne patrí obom rodičom právo rozhodovať o záležitostiach ich maloletého dieťaťa. Podstatné otázky týkajúce sa záležitostí dieťaťa musia byť vždy schválené oboma rodičmi. V danej veci došlo k nezhode medzi rodičmi o tom, čo je skutočný záujem dieťaťa vo vzťahu k priezvisku maloletého syna, ktoré by mal nosiť aj do budúcnosti.

24. V zmysle zaužívanej súdnej praxe za dôvody hodné osobitného zreteľa možno považovať nasledovné situácie: - rodič, ktorého priezvisko dieťa nosí, neplní svoje povinnosti k dieťaťu, nejaví o neho záujem a stratil k nemu zrejme citový vzťah, takže nie je v záujme dieťaťa prehlbovať pocit spolupatričnosti k tomuto rodičovi, s dieťaťom sa nestretáva - rodič, ktorého priezvisko má dieťa, si neplní vyživovaciu povinnosť - rodič, ktorý má dieťa vo výchove, žije s novým partnerom, s ktorým má ďalšie dieťa, ktoré má priezvisko odlišné od dieťaťa, ktorého priezviska sa zmena týka. Súd musí mať však za preukázané, že pre takéto nariadenie súhlasu existujú dôležité dôvody, vyššie opísané. Súd zváži aj to, koho priezvisko má dieťa nosiť v budúcnosti, aké sú ich vzájomné citové väzby, či tento vzťah vykazuje známky stability a pod. Pokiaľ je dieťa schopné posúdiť následky zmeny priezviska, mal by ho súd vypočuť.

25. Odvolací súd pristúpil k opätovnému posúdeniu dôvodov tvrdených matkou pre udelenie súhlasu k zmene maloletého M.. Vyhodnotil každý jednotlivu, ale následne ich vyhodnotil v súbehu so snahou v konečnom rozhodnutí objektívne určiť, či sú tieto dôvody natoľko závažné a trvalé, že v záujme maloletého M. bude zmena priezviska.

26. Dôvodom pre udelenie súhlasu na zmenu priezviska maloletého Olivera má byť predovšetkým existujúca rozdielnosť priezviska maloletého a matky, pozitívny citový vzťah manžela matky k maloletému a opačne.

27. Po rozvode manželstva si väčšina matiek zmení svoje priezvisko, prípadne buď na rodné priezvisko alebo uzavretím manželstva, čím vznikne stav, keď maloleté dieťa nesie rozdielne priezvisko ako jeho matka. V prejednávanej veci maloletý nenesie rozdielne priezvisko ako jeho matka v celkovom kontexte, pretože matka si ponechala uzavretím manželstva aj svoje pôvodné priezvisko Y., a prijala aj priezvisko súčasného manžela, ktorého priezvisko by mal nosiť v budúcnosti maloletý. Práve ponechaním pôvodného priezviska totožného s priezviskom maloletého M., by sa javilo, že sa matka snažila zabrániť rozdielnosti priezvisk, ktoré mohli by viesť k uvádzaným problémom v budúcnosti. Z tvrdenia matky, ktoré boli podané v priebehu konania a predovšetkým v návrhu vyplýva, že chce predísť situácii, aby sa maloletý volal rozdielne ako rodina, ktorú teraz tvorí so svojím súčasným manželom.

28. V žiadnom prípade nemôže byť dôvodom pre zmenu priezviska len samotná skutočnosť, že maloleté dieťa nesie iné priezvisko ako rodič. Nie je možné, len v dôsledku zistenia maloletého že má rozdielne priezvisko ako matka, manžel matky mať za to, že by ponechanie jeho doterajšieho priezviska mu spôsobovalo akékoľvek negatívne zmeny v prežívaní, prípadne malo negatívny vplyv na jeho psychický, fyzický, či sociálny vývin. V každom prípade si každá matka musí dobre zvážiť, či si pri uzavretí nového manželstva zmení priezvisko. Vzhľadom aj na čas, ktorý uplynul od uzavretia manželstva matky a podania návrhu na súd ani nie 3 týždne, počas tejto krátkej doby nemohli objektívne vzniknúť na starne maloletého tvrdené skutočnosti o potrebe zmeny priezviska na priezvisko manžela matky.

29. Vzhľadom na tvrdenia matky o tom, aby sa predišlo problémom v školskom prostredí maloletého a problémom v budúcnosti pri rozdielnosti priezviska maloletého je možné konštatovať, že problémy maloletého dieťaťa s priezviskom v predškolskom a školskom prostredí neboli v konaní preukázané. V čase podania návrhu bol maloletý vo veku 5 rokov, teda bol v predškolskom zariadení. Zo záverov vykonaného dokazovania nevyplývajú dôkazy, ktoré by preukazovali, že by na strane maloletého M. v tomto predškolskom zariadení boli dané nejaké problémy s jeho rovesníkmi. Navyše ak matka má aj priezvisko totožné s priezviskom svojho syna. S pohovorom, ktorý bol vykonaný kolíznym opatrovníkom s maloletým vyplynulo, že chce mať priezvisko ako jeho mamka a P., ale žiadne dôvody neboli uvedené a hlavne predovšetkým maloletý neuviedol vo svojom pohovore nejaké vážne zistenia, ktoré by mu robili komplikácie práve v predškolskom zariadení v súvislosti so svojimi rovesníkmi a rovnako tak

nevyplývajú z dokazovania žiadne problémy vo vzťahoch, v prípade keď maloletý nastúpil do základnej školy. Zo záverov vykonaného dokazovania nie je možné prijímať záver, že by tento dôvod bol zo strany maloletého prezentovaný.

30. Meno a priezvisko je potrebné vnímať ako súčasť osobnej identity a odvolací súd má za to, že nebolo preukázateľne zistené, že rozdielne priezvisko maloletému spôsobuje problémy vo vrstovníckych vzťahoch a má z toho stres. Deti si všímajú, či majú spolužiaci rovnaké priezviská ako ich rodičia. Deti sa zvyknú pýtať, prečo ho nemajú rovnaké, spochybňujú legitimitu dieťaťa. Preto je v tomto smere mať ľahšie rovnaké priezvisko, avšak v súčasnosti čoraz viac detí nemá rovnaké priezvisko ako jeho rodičia. Je však dôležité, aby rodičia dieťaťu adekvátnym spôsobom vysvetlili prečo sa volajú inak, aby im dostatočne vysvetlili dôvod, inak neskôr môžu mať problémy so sebadôverou, pretože práve úprimné vzťahy ľudí v rodine formujú.

31. Zo záverov dokazovania vyplýva, že maloletý nemá negatívne väzby ani spomienky na doterajšie priezvisko. Želá si mať priezvisko ako matka jej manžel. Samozrejme, že spoločné dlhodobé žitie v rodine, kde majú rozdielne priezviská jeho najbližší môže mať určitý vplyv na maloleté dieťa. V prejednávanej veci však nie je dané ešte dlhodobé žitie maloletého v rodine, kde majú rozdielne priezviská, tak aby rozdielne priezvisko manžela súčasnej matky spôsobovalo nejaké problémy pre žitie maloletého v tejto rodine maloletému. Nebolo zistené, aby bol maloletý konfrontovaný s negatívnymi životnými situáciami, vzniknutými v dôsledku rozdielnosti jeho priezviska s priezviskom matky, ktorá prijala aj priezvisko svojho manžela v priebehu tak krátko času od uzavretia jej manželstva.

32. Odvolací súd je presvedčený, že ak matka zrozumiteľne vysvetlí synovi, že je nositeľom priezviska iného než jej manžel a čiastočne aj ona nedôjde k žiadnym stresom v jeho živote ako to tvrdí súd prvej inštancie. Maloletý má biologického otca, ktorý je a bude súčasťou jeho života. Maloletý sám tvrdí, že má dvoch ockov.

33. Najzávažnejším dôvodom, ktorý potrebné bolo v danej veci vyhodnotiť je pranie maloletého dieťaťa. Názor mal. dieťaťa je dôležitý. Súd vždy prihliada pri tak závažnej otázke, ako je zmena priezviska, aj na názor mal. dieťaťa, samozrejme, primerane jeho veku a rozumovým schopnostiam. V rozhodovacom procese má názor maloletého dieťaťa významnú úlohu a jeho názor nemôže ostať nepovšimnutý s prihliadnutím na jeho vek a rozumovú vyspelosť, odrážajúc jeho schopnosť samostatne ho vyjadriť. V konečnom dôsledku posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu. Pranie dieťaťa je dôležité, musí byť zohľadnené, čím dieťa je staršie, tým má jeho názor väčšiu váhu, u mladších detí, súdy hodnotia názor s prihliadnutím na ich vek a rozumovú vyspelosť.

34. Rozumová a emocionálna vyspelosť dieťaťa je dôležitá. Potrebné je zdôrazniť, že názor maloletého dieťaťa nie je pre rozhodnutie súdu jediným kritériom. V prejednávanej veci bol názor maloletého dieťaťa zisťovaný nepriamo, prostredníctvom kolízneho opatrovníka. Maloletý vo svojom pohovore s kolíznym opatrovníkom uviedol, že má dvoch ockov, jedného v Prešove, druhého doma. Do Prešova nechodí rád k ockovi, pretože malá sestrička ho bije a chce mať priezvisko také ako jeho matka.

35. Odvolací súd názor maloletého Olivera na rozdiel od súdu prvej inštancie korigoval. Úlohou súdu je riešiť situáciu komplexným náhľadom, teda aj s ohľadom na ďalšie relevantné zákonom chránené hodnoty a práva všetkých dotknutých osôb a je úlohou súdu prijať čo najlepšie opatrenie v záujme maloletého dieťaťa. Maloletý M. uviedol, že chce priezvisko ako P. a jeho matka. Dôležitým pre korigovanie názoru maloletého pre odvolací súd boli viaceré zistené skutočnosti v konaní. Maloletý si želá zmenu, ale nie každé želanie je vhodné naplniť, ale je potrebné výchovne to zvládnuť inak ako to už bolo uvedené vhodným vysvetlením zo strany oboch rodičov.

36. Odvolací súd názor maloletého dieťaťa vyhodnocoval aj práve s prihliadnutím na jeho vek a zistenia, že maloletý nemá výrazne negatívne postoje voči osobe otca. Podľa názoru súdu vychádzajúc aj z vyjadrení maloletého, tento si neuvedomuje dostatočne zmysel svojho priezviska, ani zmysel prípadnej zmeny. Maloletý svoj názor prezentoval vo veku 5 rokov. Bol predškólakom. Maloleté dieťa ešte nie je plne schopné vzhľadom na svoj vek samé sformulovať svoj vlastný názor. Do určitej miery si už svoje názory vytvára čiastočne sám. Vo vzťahu k otázke zmeny priezviska dokáže ich vyjadriť iba do určitej miery. Jeho názor vo vzťahu k zmene priezviska nie je preto možné považovať ešte za objektívny, stabilný a trvalý.

37. Pre odvolací súd bolo dôležité aj zistenie, že je nepravdepodobné, aby spôsobovalo súčasné ponechanie priezviska akékoľvek negatívne zmeny v prežívaní, prípadne malo negatívny vplyv na jeho psychický, fyzický, či sociálny vývin. Pokiaľ v novej rodine, v ktorej v súčasnosti maloletý býva a žije sa mu dostáva pozitívnych sytených väzieb, pokiaľ maloletý svoju rodinu vníma pozitívne ako oporu, zdroj osobnej prestíže a rodina uspokojuje väčšinu jeho potrieb je to rovnako dôležité pre jeho ďalší psychický a fyzický vývoj.

38. Je potrebné zdôrazniť, že priezvisko nie je len formálnym prejavom vzťahu dieťaťa a príslušnosti k príbuzenstvu a k rodine, ale má v sebe aj emocionálne puto a diferencuje ho od iného príbuzenstva, a k identite dieťaťa patrí aj vzťah k biologickému otcovi. Napriek tomu, že dieťa nenesie priezvisko biologického otca, ale v prípade zmeny by nieslo úplne iné priezvisko a bola by daná iná identita. Vzhľadom na krátku dobu od uzavretia manželstva je rovnako, ešte predčasne konštatovať stabilitu vzťahu maloletého a manžela matky, ktorého priezvisko by mal v budúcnosti nosiť.

39. Otec na maloletého však riadne neplatí výživné. Tento dôvod bol súdom vyhodnotený ako dôvodný pre zmenu priezviska. Neplatenie výživného môže byť dôvodom zmeny priezviska maloletého s tým, je potrebné súhlasiť. Vyživovacia povinnosť je jednou z ťažiskových povinností rodiča, sledujúca predovšetkým zabezpečenie riadneho uspokojovania základných životných potrieb dieťaťa. Ak si rodič túto povinnosť dobrovoľne neplní, v ojedinelých prípadoch môže svojim konaním ohroziť dokonca až život či zdravie dieťaťa, v každom prípade však dochádza k porušeniu práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodiča. Zákonodarcu si bol vedomý tejto skutočnosti, preto okrem predpisov rodinného práva postihuje neprispievajúceho rodiča aj trestnoprávnou zodpovednosťou (§ 207 Trestného zákona).

40. Otec bol trestným rozkazom Okresného súdu Prešov č.k. 5T/7/2020-98 uznaný vinným za to, že si úmyselne riadne a včas neplnil zákonnú vyživovaciu povinnosť na svojho maloletého syna M.. Trestný rozkaz bol Okresným súdom vydaný dňa 30.04.2020. Problémy otca s plnením vyživovacej povinnosti a na maloletého M. nie sú spochybňované, pretože sám otec počas stretnutia rodičov pred súdom dňa 18.06.2020 uviedol, že uznáva svoj dlh na výživnom, zaviazal sa platiť pravidelne výživné, s tým že dlžnú čiastku doplatí, považuje o zmene práce, aby bol schopný platiť pravidelne výživné keďže reštaurácia, ktorú prevádzkuje je vo finančnej strate. Odvolací súd, žiadnym spôsobom neospravedlňuje správanie otca, ktorý zanedbáva plnenie si svojej vyživovacej povinnosti. Otec si musí uvedomiť, že je nevyhnutné aby prispieval na výživu svojho syna, je to jeho základná rodičovská povinnosť a dieťa má právo podieľať sa na jeho životnej úrovni. Správanie otca, kedy ponecháva výživu svojho syna na matku nie je možné vyhodnotiť inak ako konanie v rozpore s jeho rodičovskou zodpovednosťou. Porušovanie tejto základnej povinnosti, pokiaľ bude pretrvávať v budúcnosti môže byť vyhodnotený ako prejav nezájmu otca o syna. Neplnenie vyživovacej povinnosti je len jedným s posudzovaných kritérií pri zmene priezviska maloletého a je potrebné ho posudzovať s existenciou ďalších závažných dôvodov, ktoré by spôsobovali prijatie záveru o potrebe zmeny priezviska maloletého dieťaťa.

41. Pokiaľ ide o citové väzby, je potrebné zdôrazniť, že každé dieťa má právo na zachovanie a utváranie resp. prehlbovanie si väzieb s oboma rodičmi. Aj v tomto prípade je v najlepšom záujme dieťaťa, ktorý je určujúci v konaní mať vytvorené pevné väzby na oboch rodičov a to zvlášť na toho ktorému dieťa nie je zverenú do osobnej starostlivosti. Priamu väzbu s dieťaťom možno považovať v danej chvíli za zníženú resp. oslabenú. Súd starostlivosti o maloletého sa snažil vytvoriť podmienky aj vo vzťahu k výkonu styku s maloletým. Maloletý neodmieta svojho otca, aj keď uvádza dôvody, že nechce veľmi do G. za ním chodiť lebo ho bije malá sestrička, čo je nie vážny dôvod pre vyhodnotenie, že by styk odmietal. Avšak otec je dospelý človek, ktorý si musí uvedomiť, že pokiaľ v tomto veku, kedy sa stále nadväzujú silné citové väzby nebude pracovať na svojom vzťahu k maloletému, môže táto citová väzba byť veľmi natrhnutá, alebo pretrhnutá. Otec zotrúva na tom, že mu matka bráni v realizácii styku a maloletého na styk riadne nepripravuje.

42. Ako sa otec sám vyjadril, o maloletého má záujem, prítvrdiť však možno argumentácii matky, že jeho záujem o osobnú starostlivosť maloletého je oslabený. Maloletý je stále vo veku nadväzovania citových väzieb so svojimi blízkymi, preto by otec nemal premárniť svoju príležitosť a o maloletého by sa mal zaujímať podstatne viac, aby ich vzťah bol naplnený zo strany otca starostlivosťou o maloletého. Pokiaľ otec tvrdí, že matka syna na styk nepripravuje alebo že ich vzájomná komunikácia nie je dostatočná, môže požiadať súd o poskytnutie ochrany a uloženie odbornej pomoci za účelom

zlepšenia ich komunikácie a odstránenie negatívneho dopadu vzájomných konfliktov medzi rodičmi na vzťah maloletého k otcovi a matke, zistenie miery zodpovednosti rodičov a možnosti zmeny v ich prístupe k maloletému a navzájom.

43. Odvolací súd má za to, že najzávažnejšie dôvody s ktorými zákon a súdna prax spája udelenie súhlasu k podaniu žiadosti o zmenu priezviska v danej veci nie sú splnené. Nie sú dané závažne dôvody hodné osobitého zreteľa pre vykonanie tak závažného zásahu momentálne do stanovenej integrity maloletého dieťaťa aj napriek tomu, že nesie priezvisko, ktoré nie je totožným s priezviskom jeho biologického otca, keďže tak bolo dohodnuté vzájomne medzi rodičmi maloletého M..

44. Odvolací súd dáva do pozornosti, že matka je oprávnená na opätovné podanie návrhu o nahradenie súhlasu otca so zmenou priezviska maloletého M., ak v budúcnosti dôjde k takým okolnostiam, ktoré by zmenu priezviska maloletého odôvodňovali.

45. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zmenil podľa ustanovenia § 388 C.s.p. rozsudok vo vzťahu k vyhovneniu návrhu matky na podanie žiadosti o zmenu priezviska a to tak, že návrh na udelenie súhlasu k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletého M. zamietol.

46. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

47. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania. Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania odvolací súd nezistil (§ 384 ods. 2 a 3 C.s.p.). S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým odvolateľ, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.04.2002, č. 64336/01, vo veci B. E. S. proti G.; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. XCdo/XXX/XXXX, 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cdo/56/2011).

48. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).